

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Jaromíra Klepše a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobce: **Mgr. M. K.**
bytem X
zastoupen Mgr. Janem Dánou, advokátem
sídlem Václavské nám. 11, Praha 1

proti

žalovanému: **Finanční arbitř**
sídlem Legerova 1581/69, Praha 1

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2020,
č. j. FA/SR/ZP/1201/2020 - 8,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2020, č. j. FA/SR/ZP/1201/2020 - 8 a usnesení žalovaného ze dne 7. 9. 2020, č. j. FA/SR/ZP/1201/2020 - 5 **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč k rukám Mgr. Jana Dáni, advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Odůvodnění:

I. Předmět sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, jímž byly zamítnuty žalobcovy námitky proti usnesení žalovaného ze dne 7. 9. 2020, č. j. FA/SR/ZP/1201/2020-5 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým žalovaný rozhodl podle § 14 odst. 1 písm. a) zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi o zastavení řízení o návrhu žalobce na zaplacení 600 000 Kč včetně příslušenství z titulu bezdůvodného obohacení na základě neplatné pojistné smlouvy č. 105162739 uzavřené se společností Pojišťovna Patricie a.s., IČO 61859869, sídlem Spálená 75/16, Praha 1 (dále jen „instituce“), po níž se žalobce zaplacení této částky domáhal, a podle § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

II. Napadené rozhodnutí

2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí konstatoval, že při posuzování podmínek řízení ze shromážděných podkladů zjistil, že žalobce dne 16. 7. 2007 podepsal návrh na uzavření pojistné smlouvy investičního životního pojištění Clever Invest č. 9523137238 s počátkem pojištění od 1. 8. 2007, který instituce akceptovala jako pojistnou smlouvu č. 105162739. Z veřejné části obchodního rejstříku dále žalovaný zjistil, že instituce na základě smlouvy o převodu pojistného kmene ze dne 4. 7. 2019 ve znění dodatku č. 1 ze dne 14. 11. 2019 s účinností od 21. 12. 2019 převedla celý svůj pojistný kmen včetně pojistné smlouvy č. 105162739 na společnost Generali Česká pojišťovna a.s., IČO 45272956, sídlem Spálená 75/16, Praha 1. Okamžikem účinnosti převodu pojistného kmene přestala být instituce ve vztahu k žalobci pojistitelem z pojistné smlouvy č. 105162739, a tudíž také účastníkem řízení ve sporu se žalobcem o vydání bezdůvodného obohacení z titulu bezdůvodného obohacení na základě neplatné pojistné smlouvy č. 105162739 vedeného před žalovaným.
3. Žalovaný proto prvostupňovým rozhodnutím řízení podle § 14 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi zastavil, protože žalobcův návrh na zahájení řízení se stal nepřipustným, neboť spor mezi žalobcem a institucí nadále nenáležel do působnosti žalovaného. Žalovaný současně žalobce v prvostupňovém rozhodnutí poučil, že se svých nároků z pojistné smlouvy č. 105162739 může domáhat proti společnosti Generali Česká pojišťovna a.s., IČO 45272956 na kterou byla pojistná smlouva č. 105162739 převedena. Takový spor by byl žalovaný příslušný rozhodovat.
4. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce námitky, v nichž s postupem žalovaného vyjádřil nesouhlas. Žalobce namítal, že žalovaný měl posoudit, zda byl žalobcův návrh, jímž se vůči instituci domáhal vydání bezdůvodného obohacení, oprávněný a podle toho měl buď návrhu vyhovět anebo návrh zamítnout, nikoliv řízení zastavit. Žalovaný podané námitky vyhodnotil jako přípustné ve smyslu § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi ve spojení s § 81 až § 83 správního řádu, avšak s žalobcovou argumentací se neztotožnil, a to z následujících důvodů.
5. Z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2011, sp. zn. 31 Cdo 678/2009 vyplývá, že na právního nástupce původního účastníka právního vztahu může přejít pohledávka z bezdůvodného obohacení, také v případě, že na něj nemohla příslušná pohledávka přejít na základě uzavřené smlouvy, neboť tato smlouva byla následně shledána neplatnou. Převod pojistného kmene, k němuž došlo mezi institucí a společností Generali Česká pojišťovna a.s. na základě smlouvy o převodu pojistného kmene ze dne 4. 7. 2019 ve znění dodatku č. 1 ze dne 14. 11. 2019 je speciálním případem převodu práv a povinností, při němž není vyžadován souhlas klientů příslušné pojišťovny, to však neznamená, že na tento Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

způsob převodu práv a povinností nelze aplikovat závěry vyplývající z rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 678/2009. Nabytím účinnosti smlouvy o převodu pojistného kmene tak přešel na společnost Generali Česká pojišťovna a.s. i závazek instituce z titulu bezdůvodného obohacení na základě na základě neplatné pojistné smlouvy č. 105162739, jehož zaplacení se žalobce návrhem podaným u žalovaného domáhal. Tato společnost se tak stala pasivně legitimovaným účastníkem řízení před žalovaným namísto instituce.

6. Žalovaný si je vědom, že v občanském soudním řízení by nedostatek pasivní legitimace instituce vedl k zamítnutí návrhu a nikoliv k zastavení řízení. Žalovaný však v jím vedených řízeních nepostupuje podle občanského soudního řádu, ale podle zákona o finančním arbitrovi a správního řádu. Tyto právní předpisy vymezují okruh skutečností, které vedou k zastavení řízení, širěji než občanský soudní řád. Žalovaný má na rozdíl od obecného soudu, který je příslušný projednávat všechny civilní spory, pouze omezenou příslušnost k rozhodování určitých druhů sporů. Pokud shledá, že není příslušný o určitém sporu rozhodnout, musí řízení podle § 14 odst. 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi zastavit. Žalovaný dovodil, že instituce již nebyla v okamžiku vydání prvostupňového ani napadeného rozhodnutí pojistitelem ve smyslu § 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi, neboť do jejích práv a povinností vůči žalobci vstoupila nabytím účinnosti smlouvy o převodu pojistného kmene společnost Generali Česká pojišťovna a.s, která se tak stala pojistitelem ve smyslu § 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi, nezbývalo mu, než řízení o žalobcově návrhu zastavit.

III. Žaloba

7. Žalobce v podané žalobě namítal, že jím podaný návrh na zahájení řízení před žalovaným směřoval vůči instituci. Žalobce se domáhal vydání bezdůvodného obohacení, které instituci uhradil ve formě pojistného na základě neplatné pojistné smlouvy. Vzhledem k tomu, že žalobce je přesvědčen, že pojistná smlouva č. 105162739 je neplatná, domáhal se vydání bezdůvodného obohacení po subjektu, jenž se podle jeho názoru na úkor žalobce skutečně obohatil. Tímto subjektem je instituce, která plnění z neplatné pojistné smlouvy přijímala. Žalovaný z vlastní vůle zcela nepochopitelně a nesprávně zohlednil skutečnost, že dle obsahu notářského zápisu sp. zn. NZ 919/2019 sepsaného dne 21. 12. 2019 a založeného ve sbírce listin obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze pod sp. zn. B 1464 došlo na základě smlouvy o převodu pojistného kmene uzavřené dne 4. 7. 2019 mezi institucí jako předávající pojišťovnou a společností Generali Česká pojišťovna a. s. jako přebírající pojišťovnou k převodu pojistného kmene.
8. Žalovaný zcela ignoroval, že žalobce je pánem sporu a je jen na něm, po kom se domáhá vydání bezdůvodného obohacení. Názor žalovaného, že převodem pojistného kmene na společnost Generali Česká pojišťovna a.s. došlo k postoupení žalobcovy pohledávky na tuto společnost je navíc nesprávný, neboť i pozdější konstatování neplatnosti pojistné smlouvy znamená, že tato smlouva byla neplatná od počátku, a tedy nikdy nemohla být entitou způsobitou k převodu v rámci převodu pojistného kmene.
9. Dále žalobce namítal, že bez ohledu na to, zda je správný či nesprávný právní závěr žalovaného týkající se převodu práv a povinností vztahujících se k neplatné pojistné smlouvy č. 105162739 v rámci pojistného kmene, je zjevně procesně vadné, pokud žalovaný rozhodl o zastavení řízení z důvodu, že instituce není pasivně věcně legitimovaným subjektem. Žalobce se po instituci v řízení před žalovaným domáhal, aby mu vydala bezdůvodné obohacení z titulu neplatné pojistné smlouvy. Instituce se tomu v řízení bránila. Žalovaný měl tedy rozhodnout, zda je požadavek žalobce oprávněný či Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

nikoli a vydat v tomto smyslu nález. Žalovaný měl v řízení zkoumat, zda je pojistná smlouva č. 105162739 platná či nikoliv a na základě toho rozhodnout, zda má žalobce právo na vydání bezdůvodného obohacení. Žalovaný měl také posoudit, zda žalobce má tento nárok vůči subjektu, vůči kterému se plnění domáhá, tedy zda je instituce ve věci pasivně věcně legitimována. Věcnou legitimací se rozumí oprávnění účastníků vyplývající z hmotného práva a tato otázka je tedy předmětem dokazování a rozhodnutí.

10. Pokud by žalovaný dospěl k závěru, že pojistná smlouva č. 105162739 je neplatná, že na straně instituce vzniklo bezdůvodné obohacení a že je instituce pasivně věcně legitimovaným subjektem, měl žalobci nárok nálezem přiznat. Pokud by žalovaný dospěl k závěru, že pojistná smlouva č. 105162739 je platná, měl nárok žalobce zamítnout. V takovém případě by žalobcův nárok na vydání bezdůvodného obohacení nemohl vzniknout a instituce by již nebyla pasivně věcně legitimovaným subjektem, neboť by nebyla nositelem povinnosti, jejíhož splnění se žalobce domáhá. Pokud by žalovaný dospěl k závěru, že pojistná smlouva č. 105162739 je neplatná a nárok na vydání bezdůvodného obohacení žalobci vznikl, avšak vůči jinému subjektu než je instituce, měl návrh žalobce zamítnout, neboť instituce by za dané situace nebyla pasivně věcně legitimovaným subjektem. Žalovaný ale nemůže pro nedostatek pasivní věcné legitimace řízení zastavit, neboť nedostatek pasivní věcné legitimace není podmínkou řízení. Aktivní věcná legitimace žalobce znamená, že žalobce je nositelem práva, kterého se domáhá a pasivní věcná legitimace instituce znamená, že instituce je nositelem povinnosti, o níž ve sporu jde. Žalovaný tedy zastavil řízení protiprávně, neboť pro zastavení řízení nenastaly zákonné předpoklady. Napadené rozhodnutí je tak nezákonným rozhodnutím.

IV. Vyjádření žalovaného

11. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že z podkladů shromážděných v jím vedeném řízení nezjistil, že by žalobce nesouhlasil s převodem pojistné smlouvy č. 105162739 na společnost Generali Česká pojišťovna a.s., ani že by podal její výpověď. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyložil, že i pojistná smlouva, kterou by později shledal neplatnou, by byla součástí převodu pojistného kmene, resp. že by fakticky došlo k postoupení práv a povinností vztahujících se k takové smlouvě.
12. Protože došlo k převodu pojistného kmene instituce na společnost Generali Česká pojišťovna a.s., nebyla instituce společností, se kterou by žalobce byl ve smluvním vztahu nebo ve vztahu ke které by měl závazek z platné či neplatné pojistné smlouvy. Žalobce následně ani přes výzvu neodstranil nedostatek svého návrhu a neoznačil v něm takový subjekt, proti němuž jeho návrh o nároku směřuje, aby umožnil žalovanému návrh materiálně projednat. Pokud by tak učinil, žalovaný by se jeho návrhem po materiální stránce zabýval. Žalovaný si je vědom, že v občanském soudním řízení nedostatečná pasivní legitimace vede k zamítnutí žaloby a nikoliv k zastavení civilního soudního řízení. Žalovaný však v řízení nepostupuje podle občanského soudního řádu, ale podle zákona o finančním arbitrovi podle správního řádu. Ustanovení § 14 odst. 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi přitom žalovanému ukládá povinnost řízení zastavit, pokud není příslušný o určitém sporu rozhodnout. Žalovaný je příslušný podle § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi rozhodovat pouze spory mezi spotřebitelem a pojistitelem, proto žalovaný řízení o návrhu žalobce, který směřoval proti instituci, která již nebyla vůči žalobci v postavení pojistitele podle § 14 odst. 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi zastavil.
13. Žalobce ani žalovaný se již ve věci dále nevyjádřili.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

V. Dosavadní průběh řízení

14. Žalobce v podané žalobě označil jako osoby, které přichází v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení, instituci a Generali Česká pojišťovna a.s., IČO 45272956. Z obchodního rejstříku soud zjistil, že instituce zanikla bez likvidace fúzí sloučením s nástupnickou společností Generali Česká pojišťovna a.s., IČO 45272956, přičemž nástupnická společnost Generali Česká pojišťovna a.s. vstoupila do právního postavení zanikající instituce Soud proto společnost Generali Česká pojišťovna a.s. přípisem ze dne 15. 9. 2022, č. j. 10 Af 36/2020 - 28 vyrozuměl o probíhajícím řízení a vyzval ji, aby se v lhůtě 15 dnů od jeho doručení vyjádřila, zda bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Společnost Generali Česká pojišťovna a. s. se ve stanovené lhůtě nevyjádřila, soud s ní proto jako s osobou zúčastněnou na řízení nejednal.

VI. Obsah správního spisu

15. Ze správního spisu městský soud zjistil následující skutečnosti podstatné pro rozhodnutí ve věci.
16. Dne 25. 6. 2020 podal žalobce u žalovaného návrh na zahájení řízení. Podaným návrhem se žalobce domáhal, aby žalovaný uložil instituci zaplatit žalobci částku ve výši 600 000 Kč, spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky ode dne 5. 6. 2020 do zaplacení, odpovídající výši pojistného, které žalobce zaplatil této společnosti za dobu trvání pojistné smlouvy č. 105162739, o níž se instituce na úkor žalobce bezdůvodně obohatila, neboť jí z důvodu neplatnosti pojistné smlouvy č. 105162739, jejímž předmětem bylo investiční životní pojištění, na zaplacené pojistné nevznikl nárok.
17. Dne 3. 8. 2020 bylo žalobci doručeno oznámení žalovaného o zahájení řízení ze dne 25. 7. 2020, č. j. FA/SR/ZP/1201/2020 - 3, jehož součástí byla i výzva k odstranění nedostatků návrhu žalobce na zahájení řízení. Žalovaný žalobce mimo jiné podle § 10 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval, aby ve lhůtě do 15 od doručení této výzvy odstranil nedostatek podaného návrhu tak, aby označil správně osobu, proti které směřuje svůj návrh, neboť by svůj návrh na zahájení řízení měl směřovat vůči společnosti Generali Česká pojišťovna a.s., protože k datu 21. 12. 2019 na ní instituce převedla pojistný kmen, jehož součástí je i pojistná smlouva č. 105162739.
18. Na výzvu k odstranění nedostatků žalobce reagoval podáním ze dne 12. 8. 2020. V tomto podání žalobce také uvedl, že se s názorem žalovaného neztotožňuje a má i nadále za to, že osobou, jíž plynou povinnosti vyplývající z pojistné smlouvy, je instituce. Žalobce se podaným návrhem domáhá po instituci vydání bezdůvodného obohacení, neboť je přesvědčen, že pojistná smlouva č. 105162739 je neplatná a neplatnou smlouvu nelze převést, a to ani individuálně ani jako součást souboru pojistných smluv. Smlouvou o převodu pojistného kmene proto nemohla povinnost instituce vydat žalobci bezdůvodné obohacení přejít na společnost Generali Česká pojišťovna a.s. Instituce je tak stále v řízení pasivně legitimovaným subjektem a návrh směřuje vůči správné osobě.
19. Prvostupňovým usnesením, které bylo žalobci doručeno dne 8. 9. 2020, žalovaný řízení o žalobcově návrhu ze dne 25. 6. 2020 zastavil podle § 14 odst. 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi, neboť dospěl k závěru, že spor nenáleží do jeho působnosti, a to z důvodů, které žalovaný shrnul v napadeném rozhodnutí (viz body 2 a 3 tohoto rozsudku).
20. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce námitky ze dne 16. 9. 2020, v němž navrhl, aby žalovaný prvostupňové rozhodnutí zrušil. V námitkách žalobce uplatnil obdobnou argumentaci, jako posléze v podané žalobě (viz body 7 a 10 tohoto rozsudku). Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

Žalobce namítal, že žalovaný prvostupňovým rozhodnutím zastavil řízení v rozporu se zákonem, neboť žalobce jako navrhovatel je pánem sporu a je na něm, proti komu se domáhá vydání bezdůvodného obohacení, že pojistnou smlouvu č. 105162739 nebylo možno smlouvou o převodu pojistného kmene možno převést, neboť je neplatná, a že žalovaný byl povinen nárok žalobce posoudit po věcné stránce.

21. Napadeným rozhodnutím, které bylo žalobci doručeno dne 26. 10. 2020, žalovaný odvolání žalobce zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

VII. Posouzení věci Městským soudem v Praze

22. Městský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Při přezkoumání tohoto rozhodnutí městský soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť žalobce ani žalovaný s tímto postupem soudu nevyslovili nesouhlas. Důvodem pro nařízení jednání nebyla ani potřeba dokazování, neboť soud shledal, že veškeré listiny potřebné pro posouzení a rozhodnutí věci jsou součástí správních spisů, jimiž se dokazování neprovádí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008 - 117).
23. Soud úvodem předesílá, že skutkově i právně obdobná věc již byla předmětem rozhodování zdejšího soudu v řízeních vedených pod sp. zn. 6 Af 30/2020 a 15 Af 29/2020 soud nemá důvod se od závěrů obsažených v rozsudcích vydaných v těchto řízeních jakkoliv odchýlovat.
24. Podle § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi k rozhodování sporu spadajícího jinak do pravomoci českých soudů je příslušný též finanční arbitr (dále jen „arbitr“), jednali se o spor mezi spotřebitelem a pojistitelem nebo pojišťovacím zprostředkovatelem při distribuci životního pojištění nebo při výkonu práv a plnění povinností ze životního pojištění.
25. Podle § 8 zákona o finančním arbitrovi řízení se zahajuje na návrh navrhovatele (odst. 1). Podání návrhu má na promlčení a prekluzi tytéž právní účinky, jako kdyby byla v téže věci podána žaloba u soudu (odst. 2).
26. Podle § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi návrh je nepřijatelný, jestliže spor nenáleží do působnosti arbitra.
27. Podle § 14 odst. 1 písm. a) zákona o finančním arbitrovi arbitr řízení zastaví usnesením též, jestliže následně zjistil, že návrh je nepřijatelný podle § 9.
28. Podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi arbitr rozhoduje ve věci samé bez zbytečného odkladu nálezem, nejdéle však do 90 dnů od shromáždění všech podkladů nutných pro rozhodnutí; nelze-li ve zvlášť složitých případech, vzhledem k povaze věci rozhodnout ani v této lhůtě, lhůta se přiměřeně prodlouží, nejvýše o dalších 90 dnů. Arbitr účastníky řízení bezodkladně vyrozumí o prodloužení lhůty a její délce.
29. Podle § 24 zákona o finančním arbitrovi v řízení podle tohoto zákona se postupuje podle správního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak.
30. Podle § 141 správního řádu ve sporném řízení správní orgán řeší spory z veřejnoprávních smluv (část pátá) a v případech stanovených zvláštními zákony spory vyplývající z občanskoprávních, pracovních, rodinných nebo obchodních vztahů (odst. 1). Sporné Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

řízení se zahajuje na návrh (odst. 2). Účastníky jsou navrhovatel a odpůrce. Navrhovatel i odpůrce mají postavení účastníků podle § 27 odst. 1. Jako vedlejší účastníci se mohou přihlásit osoby, které mají zájem na výsledku řízení; tyto osoby mají postavení účastníků řízení podle § 27 odst. 2, jejich odvolání proti rozhodnutí ve věci je však přípustné jediné tehdy, jestliže se odvolal navrhovatel nebo odpůrce (odst. 3).

31. Soud se nejprve zabýval otázkou, zda je k projednání podané žaloby příslušný. Z obsahu správního spisu vyplývá, že žalovaný v řízení, v němž vydal napadené rozhodnutí, rozhodoval spor mezi žalobcem a institucí týkající se smlouvy o životním pojištění, tedy spor, k jehož rozhodování je příslušný podle § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi. Již v rozsudku ze dne 19. 4. 2007, č. j. 2 Afs 176/2006 - 96 (zj. body 25 a 26) přitom vyslovil Nejvyšší správní soud závěr, že soudní kontrola rozhodovací činnosti žalovaného ve věcech spadajících do jeho působnosti vymezené v § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi spadá do režimu části páté občanského soudního řádu, a nikoli do režimu žaloby proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku totiž dospěl k závěru, že „rozhodovací pravomoc arbitra vyplývající z § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi je pravomocí správního orgánu rozhodovat v individuálních případech o subjektivních soukromých právech účastníků řízení před ním.“
32. K přezkoumání takového rozhodnutí finančního arbitra vydaného na základě jeho působnosti vymezené v § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi jsou tak obecně příslušné soudy v občanském soudním řízení. Jak však vyplývá z již ustálené judikatury zvláštního senátu i Nejvyššího správního soudu, pravomoc soudu v občanském soudním řízení je založena až v případě, že příslušný správní orgán rozhodne věcně o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající ze soukromoprávních vztahů, tedy zjistí, co je právem, nebo toto právo založí (srov. ze dne 21. 9. 2011, č. j. Konf 65/2010 - 21, a ze dne 13. 11. 2019, Konf 7/2019 - 10, nebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2013, č. j. 4 As 13/2013 - 26, a ze dne 29. 7. 2015, č. j. 2 As 152/2015 - 31). Jinak řečeno, i v řízeních, jejichž předmětem je otázka týkající se soukromého práva, je to správní, nikoliv civilní soud, kdo má pravomoc rozhodovat o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů procesní povahy. Mezi taková rozhodnutí patří i rozhodnutí, v nichž správní orgán popřel svou správní jurisdikci a odmítl se zabývat věcí vyplývající ze soukromoprávních vztahů (srov. usnesení zvláštního senátu ze dne 20. 9. 2007, č. j. Konf 22/2006 - 8), jako je tomu v právě projednávaném případě. Soud tak shledal, že je k projednání žaloby proti napadenému rozhodnutí příslušný.
33. Žaloba je důvodná.
34. Na základě obsahu správního spisu, podané žaloby a vyjádření žalované považuje soud mezi žalobcem a žalovanou za nesporné následující skutečnosti.
35. Žalobce podal dne 25. 6. 2020 u žalovaného návrh na zahájení řízení, jímž se domáhal, aby žalovaný uložil instituci povinnost zaplatit žalobci částku 600 000 Kč, spolu se zákonným úrokem z prodlení z této částky ode dne 5. 6. 2020 do zaplacení, odpovídající výši pojistného, které žalobce zaplatil této společnosti za dobu trvání pojistné smlouvy č. 105162739, o níž se instituce na úkor žalobce bezdůvodně obohatila, neboť jí z důvodu neplatnosti pojistné smlouvy č. 105162739 na zaplacené pojistné nevznikl nárok. Žalovaný z notářského zápisu ze dne 21. 12. 2019, sp. zn. NZ 919/2019 založeného ve sbírce listin obchodního rejstříku zjistil, na základě smlouvy o převodu pojistného kmene ze dne 4. 7. 2019 ve znění dodatku č. 1 ze dne 14. 11. 2019, že instituce jako předávající pojišťovna převedla na společnosti Generali Česká pojišťovna a. s. jako přebírající pojišťovnu Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

s účinností od 21. 12. 2019, pojistný kmen, jehož součástí byla i pojistná smlouva č. 105162739. Na základě tohoto zjištění dospěl žalovaný k závěru, že instituce není účastníkem řízení, které bylo zahájeno podáním žalobcovu návrhu ze dne 25. 6. 2020. Žalovaný proto žalobce výzvou č. j. FA/SR/ZP/1201/2020 - 3 vyzval, aby odstranil nedostatek svého návrhu tak, že označí, jako osobu proti které směřuje svůj návrh, společnost Generali Česká pojišťovna a.s., protože k datu 21. 12. 2019 na ní instituce převedla pojistný kmen, jehož součástí je i pojistná smlouva č. 105162739 a společnost Generali Česká pojišťovna a.s. je tak tím, vůči komu by se žalobce měl domáhat splnění nároku, který prostřednictvím návrhu ze dne 25. 6. 2020 u žalovaného uplatnil. Žalobce podáním ze dne 12. 8. 2020 žalovanému v reakci na výzvu č. j. FA/SR/ZP/1201/2020 - 3 sdělil, že na svém návrhu tak, jak jej podal, trvá, neboť má i nadále za to, že osobou, která je povinna žalobci vydat bezdůvodné obohacení na základě neplatné pojistné smlouvy č. 105162739, je instituce. Žalovaný proto prvostupňovým rozhodnutím, které potvrdil napadeným rozhodnutím řízení o žalobcově návrhu ze dne 25. 6. 2020 podle § 14 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi zastavil, protože dospěl k závěru, že se žalobcův návrh na zahájení řízení je nepřipustným, jelikož spor mezi žalobcem a institucí nenáleží do působnosti žalovaného.

36. Žalobce v této souvislosti namítá, že postup žalovaného byl nezákonný. Žalobce je přesvědčen, že žalovaný ani za těchto skutkových okolností nemohl řízení pro nepřipustnost zastavit, aniž by se žalobcovým návrhem věcně zabýval a byl naopak povinen i za tohoto stavu věci žalobcův návrh projednat a rozhodnout o něm.
37. Soud v obecné rovině souhlasí se žalovaným, který v napadeném rozhodnutí i ve vyjádření k žalobě argumentoval tím, že je v řízení povinen postupovat podle zákona o finančním arbitrovi a podle správního řádu. Ze zákona o finančním arbitrovi ovšem vyplývá, že řízení před žalovaným je řízením návrhovým (§ 8 odst. 1), které je svou povahou řízením sporným (§ 1 odst. 1 ve spojení s § 8 odst. 2), má charakter sporného řízení správního ve smyslu § 141 odst. 1 správního řádu a v řadě aspektů se tak podobá spornému řízení vedenému soudem podle občanského soudního řádu. Obě řízení totiž sledují stejný cíl, jímž je vydání zákonného, závazného a vykonatelného rozhodnutí poskytujícího ochranu soukromým právům a oprávněným zájmům účastníků sporného řízení (srov. Jemelka, L. a kol.: *Správní řád. Komentář. 6. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2019, ISBN 978-80-7400-751-4, s. 749 a nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 329/08, body 14 a 15, sp. zn. Pl. ÚS 49/10, bod 65, ze dne 28. 1. 2014, a ze dne 25. 6. 2012, sp. zn. I. ÚS 988/12, bod 22). Vzhledem k řadě podobností mezi sporným řízením správním a občanským soudním řízením podle občanského soudního řádu, které z § 141 správního řádu vyplývají, je proto ve sporném řízení správním a tedy i v řízení před žalovaným na místě vycházet z principů a zásad, jimiž se řídí občanské soudní řízení (srov. Vedral J., *Správní řád: komentář. 2. akt. a rozš. vyd.* Praha: Ivana Hexnerová – Bova Polygon, 2012, s. 1084 - 1087, a rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 28. 2. 2018, č. j. 5 A 142/2013 - 68, bod 50, ze dne 25. 8. 2021, č. j. 6 Af 30/2020 - 70, body 14 až 16 a ze dne 28. 7. 2022, č. j. 15 Af 29/2020 - 108, body 24 a 25).
38. Na rozdíl od občanského soudního řádu, který upravuje postup civilních soudů ve sporném řízení komplexním způsobem, je totiž spornému řízení správnímu v rámci správního řádu věnováno pouze jedno ustanovení v podobě (§ 141). Správní orgány včetně žalovaného jsou tak ve sporných řízeních nuceny postupovat podle obecných ustanovení správního řádu nebo podle ustanovení zvláštních právních předpisů, které, jako je tomu i v případě zákona o finančním arbitrovi, ne za všech okolností zcela vystihují specifika sporného řízení a jsou na všechny procesní situace, jež mohou v řízení nastat, Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

aplikovatelná. Takovou situací je i posuzování splnění podmínek řízení umožňujících věcné projednání návrhu. Mezi takové podmínky nepochybně patří i pravomoc o věci rozhodnout. Také při posuzování této otázky je proto podle názoru soudu nutno postupovat i ve sporném řízení správním stejným způsobem, jako postupují ve sporném řízení soudy a neposuzovat tuto otázku extenzivněji jak to učinil žalovaný.

39. Podmínky řízení jsou procesními podmínkami, bez jejichž splnění nemůže soud ve věci jednat, respektive rozhodnout. Nedostatek pravomoci je nepochybně podmínkou řízení, jejíž nedostatek pochopitelně brání pokračování v řízení, a protože se jedná o nedostatek neodstranitelný, je nutno v takovém případě řízení zastavit (§ 104 o. s. ř.). Z judikatury Nejvyššího soudu však vyplývá, že mezi procesní podmínky nepatří oprávnění účastníků řízení vyplývající z hmotného práva (věcná legitimace) a absence tohoto oprávnění proto v pokračování řízení nebrání (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2006, sp. zn. 29 Odo 399/2003 a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016 sp. zn. 29 NSČR 4/2016).
40. Věcně legitimován je ten, kdo je podle hmotného práva skutečně nositelem tvrzeného subjektivního práva (aktivní věcná legitimace) nebo tvrzené subjektivní povinnosti (pasivní věcná legitimace), o které v řízení jde (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 1999, sp. zn. 21 Cdo 2588/98, usnesení ze dne 21. 2. 2000, sp. zn. 26 Cdo 361/2000, usnesení ze dne 27. 6. 2000, sp. zn. 26 Cdo 769/2000, a usnesení ze dne 9. 2. 2001, sp. zn. 22 Cdo 2131/99). Věcná legitimace tedy představuje hmotněprávní vztah účastníka ke konkrétní projednávané věci (předmětu řízení), je předmětem dokazování a její nedostatek není důvodem pro zastavení řízení nebo pro odmítnutí žaloby, ale pro zamítnutí žaloby (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2007, sp. zn. 32 Odo 1373/2005).
41. V projednávaném případě není sporu o tom, že žalovaný po zahájení řízení zjistil, že instituce uzavřela se společností Generali Česká pojišťovna a.s. smlouvu o převodu pojistného kmene ze dne 4. 7. 2019 ve znění dodatku č. 1 ze dne 14. 11. 2019 účinnou od 21. 12. 2019, která zahrnovala i pojistnou smlouvu č. 105162739. Podle žalovaného tudíž na základě této smlouvy také ke dni 21. 12. 2019 přešla povinnost zaplatit žalobci částku 600 000 Kč spolu s příslušenstvím z titulu bezdůvodného obohacení na základě neplatné pojistné smlouvy č. 105162739 uzavřené s institucí, které se domáhal prostřednictvím návrhu ze dne 25. 6. 2020 proti instituci a instituce tak již nemá v řízení postavení pojistníka ve smyslu § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi. Žalovaný proto jím vedené řízení, které bylo zahájeno podáním žalobcova návrhu dne 25. 6. 2020, zastavil podle § 14 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi, neboť podle jeho názoru spor nepatřil do jeho působnosti.
42. Soud se s tímto postupem žalovaného neztotožňuje. Dospěl-li žalovaný v průběhu řízení k závěru, že instituce, kterou žalobce označil v podaném návrhu, jako toho, komu má být v řízení uložena povinnost zaplatit částku 600 000 Kč spolu s příslušenstvím, již není nositelkou této žalobcem tvrzené subjektivní povinnosti, neboť ta přešla na společnost Generali Česká pojišťovna a.s., neposuzoval procesní otázku splnění podmínky řízení (zda má pravomoc ve věci rozhodovat), ale otázku, zda je instituce ve věci pasivně věcně legitimovaná. Posuzování otázky pasivní věcné legitimace je však posuzování otázky hmotného práva, je předmětem dokazování a tedy zjišťování stavu věci, a její zodpovězení je tudíž výsledkem meritorního projednání věci.
43. Jestliže tedy žalovaný na základě provedeného dokazování (z odůvodnění obou rozhodnutí vyplývá, že žalovaný hodnotil obsah pojistné smlouvy č. 105162739 a smlouvy o převodu pojistného kmene ze dne 4. 7. 2019 ve znění dodatku č. 1 ze dne 14. 11. 2019) a takto Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

zjištěného skutkového stavu věci dospěl k závěru, že instituce, kterou žalobce označil v podaném návrhu, jako toho, komu má být v řízení uložena povinnost, není podle hmotného práva již nadále nositelkou povinnosti, jejíhož splnění se žalobce domáhal, žalobcův návrh věcně projednal. Žalovaný tudíž měl svůj závěr o nedostatku pasivní věcné legitimace instituce promítnout do věcného rozhodnutí o návrhu v podobě nálezu dle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nikoliv do procesního rozhodnutí o své nepříslušnosti v podobě usnesení podle § 14 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi.

44. Žalovaný tímto způsobem nepostupoval a o návrhu žalobce ze dne 25. 6. 2020 nerozhodl v rozporu s § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi meritorně nálezem ale procesním usnesením podle § 14 odst. 1 písm. a) téhož, jímž řízení o návrhu zastavil, neboť nerespektoval specifické aspekty jím vedeného sporného řízení a nesprávně zaměnil věcné posouzení návrhu s posouzením podmínek jeho projednatelnosti (přípustnosti). Z tohoto důvodu je prvostupňové rozhodnutí nezákonné. Jelikož napadeným rozhodnutím žalovaný nezákonné prvostupňové rozhodnutí, je z tohoto důvodu nezákonné i napadené rozhodnutí.
45. Soud pro úplnost dodává od podání návrhu na zahájení řízení až do doručení napadeného rozhodnutí žalobci, tj. ode dne 25. 6. 2020 až do dne 26. 10. 2020 instituce jako právnická osoba existovala a byla pojišťovnou ve smyslu zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví a byla to právě instituce, s níž žalobce smlouvu o investičním životním pojištění, o níž svůj návrh odvozoval, uzavřel. Objektivní okolnosti, které byly podle názoru soudu rozhodující pro posouzení přípustnosti žalobcova návrhu (zda návrh podal žalobce jako spotřebitel a zda jeho návrh směřoval proti instituci jakožto pojistiteli, tedy proti subjektu, který existuje a má po celou dobu řízení podle platné právní úpravy (obecně) postavení pojistitele) tak svědčily o tom, že instituce byla po celou dobu řízení před žalovaným pojistitelem ve smyslu § 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi a z procesního hlediska tedy žalovanému ve věcném posouzení žalobcova návrhu nic nebránilo.

VIII. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

46. Soud shledal důvodnou žalobní námitku týkající se povinnosti žalovaného projednat jeho návrh ve věci povinnosti vrácení pojistného z neplatné pojistné smlouvy. Pokud dospěl žalovaný, v průběhu řízení k závěru, že společnost Pojišťovna Patricie a.s., již není nositelkou žalobcem tvrzené subjektivní povinnosti zaplatit žalobci částku 600 000 Kč spolu s příslušenstvím, neboť ta přešla na společnost Generali Česká pojišťovna a.s., posuzoval v řízení otázku, zda je společnost Pojišťovna Patricie a.s. ve věci pasivně věcně legitimovaná. Přezkum otázky pasivní věcné legitimace je však řešením otázky hmotněprávní, nikoliv otázkou procesněprávní. Jestliže tedy žalovaný dospěl k závěru, že společnost Pojišťovna Patricie a.s., kterou žalobce označil v podaném návrhu, jako toho, komu má být v řízení uložena povinnost, není podle hmotného práva již nadále nositelkou povinnosti, jejíhož splnění se žalobce domáhal, měl svůj závěr o nedostatku její pasivní věcné legitimace promítnout do věcného rozhodnutí o návrhu v podobě nálezu dle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nikoli do procesního rozhodnutí o své nepříslušnosti v podobě usnesení podle § 14 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Totožnou vadou je stíženo i prvostupňové rozhodnutí. Jelikož by žalovaný vady prvostupňového rozhodnutí nemohl v řízení o námitkách napravit a musel by jej zrušit, neboť prvostupňové rozhodnutí vůbec Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

nemělo být vydáno, zrušil soud i prvostupňové rozhodnutí (§ 78 odst. 3 s. ř. s.). Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

47. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s. má právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů ten účastník, který byl v řízení úspěšný. Tím je v nyní projednávané věci žalobce, jehož náklady tvoří zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a dále odměna advokáta za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), tedy příprava a převzetí právního zastoupení a podání žaloby. Podle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu činí výše odměny za jeden úkon právní služby 3 100 Kč ($2 \times 3\,100\text{ Kč} = 6\,200\text{ Kč}$), náhrada hotových výdajů dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu tvoří 300 Kč za každý úkon ($2 \times 300\text{ Kč} = 600\text{ Kč}$), odměna advokáta tak celkem činí 6 800 Kč a DPH ve výši 21 %, celkem tedy 8 228 Kč. Spolu se soudním poplatkem ve výši 3 000 Kč za podanou žalobu žalobci na náhradě nákladů řízení náleží 11 228 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 9. listopadu 2022

JUDr. Ing. Viera Horčicová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

